

15. Kafli

Hymiskviða

Í þeim hluta geimsins sem okkar sólkerfi er, sjáum við ákveðna samsetningu stjarna. Jörðin snýst um öxul sinn þannig að hver hlið er böðuð geislum sólarinnar helming tímans (dagsins) og í skugga hinn helming öxulsnúningsins. Stjörnunar sem við sjáum eru á næturhlið jarðarinnar og utan sólkerfisins. Stefnan á þær breytist að sjálfsögðu eftir árstíðum þannig að yfir árið, þ.e. einn hring umhverfis sólina sjáum við að nóttu til allar stjörnur sem næstar 66eru sólkerfinu. Þær stjörnur sem eru nálægt því að vera á svipuðu breiddarsviði í geimnum og okkar sólkerfi teljast vera á miðbaugssviði himins, og því sviði hefur verið skipt í 30° lengd, og þannig mynda hin tólf stjörnumerki (12x30°) heilann hring á miðbaugssviði himinsins. Sólin okkar, sem er staðsett í einum armi geimspírals sem við köllum Vetrarbraut, er þannig umkringd tólf „Dýrum“ (þ.e., dýratengdum verum) í „Dýragarði“ himinsins.

Við verðum að hafa skýra mynd af þessari sviðsmynd til að sjá hvernig sagan um jötunin Hymi bendir til aðdraganda að nýrrar íveru (fæðingu hnattar), hugsanlega okkar sól, eða plánetu eins og jörðinni. Samkvæmt kenningum theosofista lifir hver hnöttur nokkur efnislíf og með hvíld (dauða) á milli þeirra á líftíma sólarinnar. Þeir ganga einnig í styttri dvalatímabil (sambærileg llvið svefn) innan líftíma síns. Mynstrið er sambærilegt við menn og önnur lífsform sem eiga sín hvíldartímabil, svefn, dauða og endurfæðingu.

Hymir er líklega fyrsta stig í myndun himinhnattar. Níu dætur hans, eða tímabil, eru níu mæður Heimdalls, guðs upphafsins, þ.e. sólarguð. (sem við höfum nefnt áður). Hann hefur sérstök tengsl við Hrútsmerkið, sem markar upphaf

dýrahringsins að vorjafndægri í dýrahringsárinu (25,920 jarðnesk ár) og líftíma jarðarinnar. Hann er persónugerður sem Vindurinn, líkt og hrúturinn sem stangar, blæs og ýtir með hornum sínum. Sem faðir níu mæðra Heimdalls virðist Hymir tákna byrjun á myndun sólkerfis okkar í því stjörnumynstri sem hún er í. Við lífslok er hann kallaður Rymir; bæði nöfnin eru tenging í Ými og hér má vísa í alheimslegt hugtak í sérstöku dæmi.

Það má benda á áhugaverða hliðstæðu í Biblíunni, í 1. Mósesbók 17:5 en þar á sér stað umbreyting með því að bæta stafnum H við, en h-hljóðið táknar andardrátt, andann, grunn lífsins. Abram verður Abraham, „*Eigi skalt þú lengur nefnast Abram heldur skalt þú Abraham heita því að ég geri þig að ættföður fjölda þjóða*“; eiginkona hans Sara verður Sarah. Það er mögulegt að þeir norrænu hafi notað sömu hljóðbreytingu til að gefa til kynna innblástur, innöndun lífs í efnið þegar Ýmir verður Hýmir og blæs guðlegum krafti og glæðir heim okkar lífi.

Í sögunni um Hými eru goðunum sögð fyrirspá um að risinn Ægir — geimurinn — geti gefið mjöð reynslunnar og þeir notið, því hann hefði þann mjöð nægan. En þegar Þór skipar Ægi að halda veislu fyrir goðin, þá biður risinn um ílát undir mjöðinn og þá skuli hann blanda mjöð fyrir veisluna:

„bað hann Sifjar ver
sér færa hver, -
"þanns ek öllum öl
yðr of heita.“

Þar sem ekkert ílát var nógu stórt undir mjöðinn voru goðin ráðalaus þar til Týr (1) mundi að faðir hans, Hýmir, átti slíkt ílát. Þór og Týr fóru til að finna Hými og beiðast ílátsins, jafnvel með brögðum ef þörf væri á. Á leið sinni til Miðgarðs hittu þeir Egil geitahirði, son hins dimmeygða, — Þjassa, persónugerving síðasta

þróunartímabils. Agli var treyst fyrir að gæta þeirra tveggja hafra sem drógu vagn þrumuguðsins og goðin héldu áfram fótgangandi.

Er þeir komu að garði jötunsins hittu þeir fyrir konu hans sem ráðlagði þeim að fela sig fyrir Hými ef hann kæmi í mjög önugu skapi. Það var að kveldi komið þegar vanskapaður harður kkHýmir kom af veiðum. Hér er lýst fyrir okkur hvernig hann kom inn eins og skröltandi jökull með skógfrosið andlit (10). Eiginkonan reynir að milda skap hans áður en hún færir honum þær fréttir að sonur hans, Týr, sé komin til hallarinnar og með honum þekktur mannavinur að nafni Véurr (verndari) (11). Þetta leggur áherslu á tregðu efnisjötunsins til að taka á móti guðskraftinum og minnir á fyrsta lögmál Newtons um tregðu: „*Allir hlutir hafa tregðu og halda því óbreyttum hraða og stefnu nema á þá verki ytri kraftar sem samanlagt eyða ekki hver öðrum.*“

Við augnlit jötunsins brotnar mænirinn í tvennt og átta katlar falla niður og allir brotna nema einn. Með almennri gestrisni skipar Hýmir að slátra þremur ungnautum fyrir kvöldverð. Þór át tvo þeirra svo að morguninn eftir var þurrð matar og því fóru Þór og jötuninn til fiskveiða. Véurr bauðst til að róa ef jötuninn útvegaði beitu svo að Hýmir kaldhæðnislega bauð Þór einn uxann úr hjörð sinni til beitu, vitandi að það var óvinnandi vegur. Þór leysti verkið hinsvegar án erfiðleika. Þegar út á sjó var komið dró Hýmir tvo hvali samtímis (21). Þór krækti í Miðgarðsorminn Jörmundgandu með þeim afleiðingum að íshellur brotnuðu, eldfjöll gusu og allur heimurinn nötraði, þar til Þór slegpti ófreskjunni aftur í djúpið.

Í sögunni samþættast fjölmargar túlkanir og lýsingarnar gætu vísað til jarðneskra-, sólkerfis- eða kosmískra atburða. Miðgarðsormurinn eins og við vitum táknar miðbaug, sem hefur færst til aftur og aftur í sögu jarðarinnar, eða það gæti vísað til brautar jarðar um sólu, eða hreyfing Vetrarbrautarinnar hafi gárast á vötnum himinsins. Miðgarðsormurinn er einn þriggja hinna ógurlegu

afkvæma Loka, hinir tveir, Fenrisúlfrurinn sem mun gleypa sólina að lokum og Hel, hin kalda fölbláa drottning dauðheima.

Hýmir var ósáttur við velgengni guðsins, í drykklanga stund hafði hann ekki sagt orð, en snéri stýrinu í öfuga stefnu (25). Þetta gæti verið vísbending um breytingu á stöðu stjarnanna sem orsakaðist annaðhvort af nýrri plánetu eða eyðingu annarrar. Það gæti líka einfaldlega þýtt breytingu á öxulhalla jarðar — sem vitað er að hafi gerst margoft og sýnir sig í mismunandi segulstefnum í steinmyndunum. Það er ekki minnst á frekari stefnubreytingu í sögunni, en skömmu síðar koma þeir að landi. Hýmir krefur guðinn um að annaðhvort að bera hvalina heim í höllina eða binda „vatnageitina“ fasta við ströndina (26).

Fram að þessu hefur athyglin verið á ýmsa forvitnilega hluti í sögunni, m.a. „vatnageit“, róandi mann, fiska, hrút, naut og „tvo hvali saman“. Ef við setjum þetta í samhengi við algenga forna lýsingu á stjörnuváramerkjunum þekkjum við þau í tengslum við Steingaitina, Vatsberann, Fiskana, Hrutinn og Tvíburana, sem öll tengjast röskun á Miðgarðsorminum. Vísbendingarnar eru óumdeilanlegar þegar við sjáum að að þessi sex stjörnumerki ná yfir helming (180°) himinsins, þann hálfu boga sem sjá má í einu. Getur þetta verið tilviljun?

Förum aftur til hallar jötunsins, Þór er ögrað til að brjóta drykkjarlát en þó að hann hendi því af öllu afli í uppistöð þá er kerid óbrotið, en stoðin brotin í tvennt. Jtunkerlingin hvíslar að Þór að hann ætti að brjóta kerid á haus gestgjafans þar sem ekki sé til harðara efni. Ásinn gerir svo og árangurinn var að heill var jötuns hjálmshaldari en vínkerid í tvennt (31). Eftir þetta gátu goðin farið með kerid, þó ekki fyrr en fyrst að yfirvinna risahjörð sem elti þá. Því var að sjálfsgöðu náð með Mjölni, Þórshamrinum.

Þegar þeir komu þar sem Egill, sá saklaus, gætti hafra Þórs var annað dýrið halt, eins og í fyrri sögunni. Loki hafði hvatt hirðinn til að brjóta mergbein. Hér varð reiði Þrumuguðsins sefjuð með því að Egill bauð Þór tvo börn sín til þjónustu

við hann. Frá því er Þjálf (hraði) og Röskvu (ljós) börn Egils bónda hins saklausa, ávallt að finna á jörðu með (H)lórrida,- jarðneskrar hliðar Þórs og þau þjóna sem eðlisþættir hins lífgefandi rafmagns.

Í leitinni að kerald Hýmirs með öllum smáatriðum og augljósum þversögnum er saga sem hægt er að lesa aftur og aftur án þess að „skilja“ réttum skilningi. Það er ekki fyrr en við opnum með lykli hinnar eilífu kosmólógíu sem okkur er ljós aðferðafræðin við að sýna þá hugmynd að goðin séu að leita að viðeigandi stað fyrir stjörnu eða plánetu til að endurlíkamnast. Kerið viðist tákna sérstakt geimrúm sem fullnægir ákveðnum kröfum. Sólar -eða plánetuvitund sem er að koma til birtingar verður að finna sinn rétta heim og það er staður sem fellur inní umhverfi stjarna með sérstaka birtingu. Það er aðeins ein leið til að skilgreina sérstaka staðsetningu í geimnum ef maður hugsar málið, og það er að lýsa umhverfi þess. Kerald Hýmirs er hér staðsett þar sem nefnd eru sex sérstök stjörnumerki Dýrahringsins sem ná yfir hálfan himininn, eins og hann lítur út frá okkar sólkerfi.

Hýmiskviða segir auðsjáanlega frá himneskri veru sem er að undirbúa og koma í nýja birtingu og þráir líf (Týr) og rafsegulmögnuð öfl (Þór) í sinn gamla dvalarstað (kerald). Þessi snilldarlega aðferð sýnir aftur sagnatæknina sem höfundar sagnanna notuðu til að koma þekkingu sinni með þessari hefð á framfæri. Almennigur sjálfur, sem var algjörlega ófær um að meðtaka nokkuð nema einföldustu sögur, var notaður ómeðvitaður til að segja vísindalegar staðreyndir í formi skemmtisagna. Brotni mænirinn sem brotnaði af augnráði jötunsins og fall og eyðilegging allra katlanna nema eins sem héngu í mæninum, hefur án efa vakið margan hláturinn, en í skemmtuninni var geymd minning um stórkostlegan stjörnufræðilegan atburð, þegar öxulsnúningur hnattar eða sólkerfis umturnaðist, þar sem aðeins einn ketill eða kerald var óbrotinn og staðsetning þar sem hnöttur er endurborinn í geimnum á staðnum sem hann áður var. Þór veiddi og slepti Miðgarðsorminum, sem staðfestir sömu atburðarás.

Guðirnir í Ásgarði biðu hins rúmgóða keralds á þingi þegar hinn sigursæli Þór kom með kerald Hýmis og þeir drukku mjög með Ægi hvert haust þegar hinu gullna korni er safnað (39). Það segir sig sjálft að uppskera er samsöfnun á athafnasemi á tilteknu tímabili, hvort sem um er að ræða dags, árs, lífs eða hins óendalega. Það er þá sem guðirnir neyta hins dularfulla mjöðs sem hefur verið bruggaður í heimunum sem hafa lifað og dáið.

Neðanmál:

1. Týr, „dýrsgerð vera“ og „guð,“ merkir sérstaklega Mars sem er nátengdur við Hrútinn í Stjörnuváringnum og einnig við Heimdall með kraftinum af Þór. Týr sem slíkur er táknrænn fyrir vilja og þrá. Hér sjáum við þróuna frá jötni til Æsis þar sem jötuninn Hýmir táknar foreldri, eða fyrri aðstæður Týs sem Æsir.

Hymiskviða.

1. Ár valtívar veiðar námu ok sumblsamir, áðr saðir yrði, hristu teina ok á hlaut sáu; fundu þeir at Ægis örkost hvera.	miskorblinda; leit í augu Yggs barn í þrá: "Þú skalt ásum oft sumbl gera."	"þanns ek öllum öl yðr of heita."
2. Sat bergbúi barnteitr fyr mjök glíkr megi	3. Önn fekk jötni orðbægin hálr, hugði at hefndum hann næst við goð, bað hann Sifjar ver sér færa hver, -	4. Né þat máttu mærir tívar ok ginnregin of geta hvergi, unz af tryggðum Týr Hlórriða ástráð mikit einum sagði:

5. "Býr fyr austan Élivága hundvíss Hymir at himins enda; á minn faðir móðugr ketil, rúmbrugðinn hver, rastar djúpan." Þórr kvað:	hafði höfða hundruð níu, en önnur gekk algullin fram brúnhvít bera bjórveig syni: 9. „Áttniðr jötna, ek viljak ykkur hugfulla tvá und hvera setja; er minn fríi mörgu sinni glöggr við gesti, görr ills hugar.“	Hymir, í hugum góðum, nú er sonr kominn til sala þinna, sá er vit vættum af vegi löngum; fylgir hánum hróðrs andskoti, vinr verliða; Véurr heitir sá. 12. Sé þú, hvar sitja und salar gafli, svá forða sér, stendr súl fyrir." Sundr stökk súla fyr sjón jötuns, en áðr í tvau áss brotnaði. 13. Stukku átta, en einn af þeim hverr harðsleginn heill af þolli; fram gengu þeir, en forn jötunn sjónum leiddi
6. "Veiztu ef þiggjum þann lögvelli?" Týr kvað: "Ef, vinr, vélar vit gervum til."	10. En váskapaðr varð síðbúinn harðráðr Hymir heim af veiðum, gekk inn í sal, glumðu jöklar, var karls, en kom, kinnskógr frörinn. Frilla kvað:	
7. Fóru drjúgum dag þann fram Ásgarði frá, unz til Egils kvámu; hirði hann hafra horngöfgasta; hurfu at höllu, er Hymir átti.	11. "Ver þú heill,	
8. Mögr fann ömmu mjök leiða sér,		

sinn andskota.

14. Sagði-t hánum

hugr vel þá,
er hann sá gýgjar
græti
á golf kominn,
þar váru þjórar
þrír of teknir,
bað senn jötunn
sjóða ganga.

15. Hvern létu þeir

höfði skemmra
ok á seyði
síðan báru;
át Sifjar verr,
áðr sofa gengi,
einn með öllu
öxn tvá Hymis.

16. Þótti hárum

Hrunnis spjalla
verðr Hlórriða
vel fullmikill:
"Munum at aftni
öðrum verða

við veiðimat
vér þrír lifa."

17. Véurr kvaðzk vilja
á vág róa,
ef ballr jötunn
beitr gæfi.
Hymir kvað:
"Hverf þú til hjarðar,
ef þú hug trúir,
brjótr berg - Dana,
beitur sækja.

18. Þess vænti ek,
at þér myni-t
ögn af oxa
auðfeng vera."
Sveinn sýsliða
sveif til skógar,
þar er uxi stóð
alsvartr fyrir.

19. Braut af þjóri

þurs ráðbani
hátún ofan
horna tveggja.
Hymir kvað:

"Verk þykkja þín
verri miklu
kjóla valdi
en þú kyrr sitir."

20. Bað hlunngota
hafra dróttinn
áttrunn apa
útar færa,
en sá jötunn
sína talði
lítla fýsi
at róa lengra.

21. Dró meir Hymir
móðugr hvali
einn á öngli
upp senn tváa,
en aftr í skut
Óðni sifjaðr
Véurr við vélar
vað gerði sér.

22. Egndi á öngul,
sá er öldum bergr,
orms einbani
uxa höfði;

gein við agni,
sú er goð fía,
umgjörð neðan
allra landa.

23. Dró djarfliga
dáðrakkr Þórr
orm eitrfáan
upp at borði;
hamri kníði
háfjall skarar
ofljótt ofan
ulfs hnitbróður.

24. Hraungalkn
hlumðu,
en hölkn þutu,
fór in forna
fold öll saman;
sökkiðisk síðan
sá fiskr í mar.

25. Óteitr jötunn,
er aftr reru,
svá at ár Hymir
ekki mælti,
veifði hann ræði

veðrs annars til.
Hymir kvað:

26. "Mundu of vinna
verk halft við mik,
at þú heim hvali
haf til bæjar
eða flotbrúsa
festir okkarn."

27. Gekk Hlórriði,
greip á stafni
vatt með austri
upp lögfáki,
einn með árum
ok með austskotu
bar hann til bæjar
brimsvín jötuns
ok holtriða
hver í gegnum.

28. Ok enn jötunn
um afrendi,
þrágirni vanr,
við Þór sennti,
kvað-at mann
ramman,

þótt róa kynni
kröfturligan,
nema kálk bryti.

29. En Hlórriði,
er at höndum kom,
brátt lét bresta
brattstein gleri;
sló hann sitjandi
súlur í gögnum;
báru þó heilan
fyr Hymi síðan.

30. Unz þat in fríða
frilla kenndi
ástráð mikit,
eitt er vissi:
"Drep við haus Hymis,
hann er harðari,
kostmóðs jötuns
káلكi hverjum."

31. Harðr reis á kné
hafra dróttinn,
færðisk allra
í ásmegin;
heill var karli

hjalmstofn ofan,
en vínferill
valr rifnaði.

32. "Mörg veit ek
mæti
mér gengin frá,
er ek kálki sé
ór knéum hrundit;"
karl orð of kvað:
"knákat ek segja
aftr ævagi,
þú ert, öldr, of heitt.

33. Þat er til kostar,
ef koma mættið
út ór óru
ölkjól hofi."
Týr leitaði
tysvar hræra;
stóð at hváru
hverr kyrr fyrir.

34. Faðir Móða
fekk á þremi
ok í gegnum steig
golf niðr í sal;

hóf sér á höfuð upp
hver Sifjar verr,
en á hælum
hringar skullu.

35. Fóru-t lengi,
áðr líta nam
aftr Óðins sonr
einu sinni;
sá hann ór hreysum
með Hymi austan
folkdrótt fara
fjölhöfðaða.

36. Hóf hann sér af
herðum
hver standanda,
veifði hann Mjöllni
morðgjörnum fram,
ok hraunhvala
hann alla drap.

37. Fóru-t lengi,
áðr liggja nam
hafr Hlórriða
halfdauðr fyrir;
var skær skökuls

skakkr á beini,
en því inn lævísi
Loki of olli.

38. En ér heyrt hafið, -
hverr kann of þat
goðmálugra
görr at skilja? -
hver af hraunbúa
hann laun of fekk,
er hann bæði galt
börn sín fyrir.

39. Þróttöflugr kom
á þing goða
ok hafði hver,
þanns Hymir átti;
en véar hverjan
vel skulu drekka
öldr at Ægis
eitt hörmeitið.